

Līdz ar lielo aptieku ķēžu tirgus daļu pieaugumu samazinās patērētāju izvēles iespējas

Publicēts: 25.09.2017.

Jaunami

Konkurences padome (KP) pēc zāļu reģionālo mazumtirdzniecības [tirgus uzraudzības](#) novēro, ka piecu gadu laikā lielākās aptieku ķēdes uz individuālo vai mazāko aptieku tīklu rēķina ir palielinājušas sev piederošo aptieku skaitu. Līdz ar to, nemainoties kopējam aptieku skaitam Latvijā, ir palielinājusies tirgus koncentrācija un patērētāju izvēles iespējas ir kļuvušas ierobežotākas.

KP zāļu reģionālo mazumtirdzniecības tirgu uzraudzībā pētīja aptieku tīklu koncentrāciju 14 Latvijas pilsētās no 2011. līdz 2016. gadam. Iestāde konstatēja, ka šajā periodā aptieku skaits ir bijis stabils, taču notikuši vismaz 180 aptieku licenču maiņas darījumi, aptiekām mainot īpašniekus un atrašanās vietas. Konstatējams, ka minētajās pilsētās ir pārstāvēti kopumā pieci lielākie tīkli – AS “Sentor Farm aptiekas”, SIA “A Aptiekas”, SIA “BENU Aptieka Latvija”, SIA “Latvijas aptieka” un SIA “EUROAPTIEKA”.

KP uzraudzībā novēroja, ka vairākās pilsētās ievērojami palielinājusies lielāko aptieku ķēžu tirgus vara. Piemēram, AS “Sentor Farm aptiekas” (Mēness aptieka) tirgus daļas Rēzeknē ir pieaugušas piecas reizes, bet Dobelē, Gulbenē, Madonā – gandrīz divas reizes.

Daži tirgus dalībnieki, piemēram, AS “Sentor Farm aptiekas” un SIA “Latvijas Aptieka”, ir paplašinājuši savu darbību slimnīcu un tuvumā esošajās teritorijās, kuras, ņemot vērā lielo cilvēku plūsmu, ir uzskatāmas par stratēģiski nozīmīgām vietām. Visvairāk aptieku tīkliem piederošo aptieku atrodas Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas un tās tuvumā esošajā teritorijā, no kurām vairums ir AS “Sentor Farm aptiekas” tīkla aptiekas. Vismazāk tīkla aptiekas pārstāvētas Rīgas 1. slimnīcas un Jēkabpils reģionālās slimnīcas un tās tuvumā esošajā teritorijā.

Vērtējot tirgus attīstības iespējas nākotnē, KP paredz, ka normatīvā regulējuma dēļ, t.sk. Farmācijas likuma un Ministru kabineta noteikumu Nr. 610 “Aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritēriji”, zāļu mazumtirdzniecības tirgū būtiskas izmaiņas nākotnē nav iespējamas, tomēr ir iespējams pārdalīt jau esošo tirgu, kā tas noticis jau līdz šim.

Uzraudzībā KP konstatēja, ka pašlaik ir vairākas pilsētas, kurās aptieku tīkliem ir 70 – 80 %, atsevišķos gadījumos pat 100% tirgus daļa, un tāpēc ir uzskatāmas par riska zonām. Ņemot vērā zāļu mazumtirdzniecības tirgu koncentrēšanos, KP norāda, ka būtu nepieciešams ieviest kārtību, kas valstij ļautu vērtēt licenču īpašnieku maiņas gadījumus un tādējādi novērstu aptieku tīklu koncentrāciju. Tāpēc KP ieskatā būtu nepieciešams Veselības ministrijai izskatīt iespēju pieņemt grozījumus speciālajā regulējumā, kas paredzētu ierobežot aptieku licenču iegūšanu gadījumos, kad aptieku iegādes darījums nesasniedz Konkurences likumā noteiktos apvienošanās paziņošanas kritērijus un attiecīgi tiem nav jāsaņem KP atļauja.

Vienlaikus, lai būtu iespējams novērst patērētājiem nelabvēlīgo pārmērīgo aptieku koncentrāciju un izvēles ierobežošanu, KP aicina atbildīgās institūcijas izvērtēt iespējamību paplašināt bezrecepšu medikamentu tirdzniecību ārpus aptiekām, piemēram, mazumtirdzniecības veikalos, internetā vai veidojot mobilās tirdzniecības vietas. Šāds risinājums ne tikai palielinātu medikamentu pieejamību, tajā skaitā ārpus apdzīvotākajām teritorijām, bet arī radītu papildu konkurences spiedienu uz medikamentu cenām.

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/lidz-ar-lielo-aptieku-kezu-tirgus-dalu-pieaugumu-samazinas-pateretaju-izveles-iespejas-0>